

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम
१९८२ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत.....
सातव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार
दिनांक १ जानेवारी २०१६ नंतर सेवानिवृत्त
झालेल्या निवृत्तिवेतनधारकांचे निवृत्तिवेतन /
कुटुंब निवृत्तिवेतन लाभ सुधारीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : सेनिवे-२०१९/प्र.क्र.५८/सेवा-४

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : १ मार्च २०१९.

- संदर्भ :**
- १) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक : न्यायाप्र-२०१५/एसएलपी/प्र.क्र.५/सेवा-४, दि.२७.१२.२०१८.
 - २) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक : निवेसु-२०१८/प्र.क्र.१३०/सेवा-४, दि.०१.०१.२०१९.
 - ३) शासन शुध्दीपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक : निवेसु-२०१८/प्र.क्र.१३०/सेवा-४, दि.०४.०१.२०१९.
 - ४) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक : निवेसु-२०१९/प्र.क्र.५८/सेवा-४, दि.२४.०१.२०१९.
 - ५) अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक : वेपुर-२०१९/प्र.क्र.१/सेवा-९, दि.३०.१.२०१९.

शासन निर्णय :

केंद्र शासनाच्या सातव्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिफारशीच्या आधारे राज्य शासनाने श्री.के.पी.बक्षी यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्य वेतन सुधारणा समिती, २०१७ स्थापन केली होती. या समितीने केलेल्या शिफारशीच्या अनुषंगाने संदर्भाधीन क्र.२ वरील शासन निर्णय व संदर्भाधीन क्र.३ वरील शासन शुध्दीपत्रकान्वये निवृत्तिवेतनधारकांच्या निवृत्तिवेतनामध्ये / कुटुंब निवृत्तिवेतनामध्ये सुधारणा करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील निवृत्तिवेतन / कुटुंब निवृत्तिवेतन / सेवा उपदान / मृत्यु उपदान नियमित करणारे नियम आणि महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ यांमध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्याचा निर्णय घेतला आहे. सदर फेरबदल राज्य शासकीय कर्मचारी तसेच उपरोल्लेखित नियम ज्यांना लागू आहेत अशा इतर कर्मचाऱ्यांनाही लागू राहतील.

अंमलबजावणीचा दिनांक

२. या आदेशान्वये सुधारीत केलेल्या तरतुदी दिनांक १ जानेवारी २०१६ रोजी किंवा त्यानंतर सेवानिवृत्त होणाऱ्या / झालेल्या / सेवेत असताना मृत्यु पावलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना / त्यांच्या कुटुंब निवृत्तिवेतनधारकांना लागू होतील. दिनांक १ जानेवारी २०१६ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या संदर्भात संदर्भाधीन क्र.४ वरील शासन निर्णयान्वये स्वतंत्रपणे आदेश निर्गमित करण्यात आला आहे.

३. दिनांक १ जानेवारी २०१६ रोजी किंवा त्यानंतर सेवानिवृत्त होणाऱ्या / मृत्यु पावलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना ज्या प्रकरणी निवृत्तिवेतन / कुटुंब निवृत्तिवेतन / उपदान / निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण यापूर्वीच प्राधिकृत करण्यात आले आहे किंवा अद्यापि प्राधिकृत करावयाचे आहेत अशा प्रकरणी ते या आदेशानुसार सुधारीत करण्यात येतील.

दिनांक १ जानेवारी २०१६ ते दिनांक ३१ डिसेंबर २०१८ पर्यंत सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांची निवृत्तिवेतन प्रकरणे महालेखापाल कार्यालयाकडे पाठविण्यात आली नसल्यास, ती प्रकरणे प्रथम असुधारीत वेतन (सहाय्या वेतन आयोगानुसार) / असुधारीत नियमानुसार तयार करून महालेखापाल कार्यालयाकडे सादर करावीत. महालेखापाल यांचेकडून निवृत्तिवेतनाचे प्राधिकारपत्र निर्गमित झाल्यानंतरच सदरची प्रकरणे पुन्हा या शासन निर्णयातील तरतुदीन्वये (सातव्या वेतन आयोगानुसार) सुधारीत करण्यात यावीत.

वेतन-

४. निवृत्तिवेतन विषयक विविध लाभांच्या परिगणनेसाठी सुधारीत वेतन संरचनेत "मुळ वेतन" या संज्ञेचा अर्थ म्हणजे शासकीय कर्मचारी त्याच्या सेवानिवृत्तिच्या दिनांकास / मृत्युच्या दिनांकास सातव्या वेतन आयोगानुसार विहित पे मॅट्रीक्स मध्ये आहरीत करित असलेले वेतन असा राहिल.

सुधारीत निवृत्तिवेतनाची परिगणना करताना त्यामध्ये व्यवसायरोध भत्याचा समावेश करण्याबाबत स्वतंत्रपणे शासन आदेश निर्गमित करण्यात येतील. तसेच नक्षलग्रस्त भागातील सेवेसाठी दिल्या जाणाऱ्या अतिरिक्त वेतनाचा लाभ सेवानिवृत्तिवेतन परिगणित करताना विचारात घेतला जाणार नाही.

निवृत्तिवेतन-

५. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ नुसार दहा वर्षांची अर्हताकारी सेवा पूर्ण होण्यापूर्वी सेवानिवृत्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यास निवृत्तिवेतन देय नाही. परंतु अशा प्रकरणात महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११० (१) नुसार सेवेच्या प्रमाणात सेवा उपदान देय ठरेल. हे लाभ केवळ स्थायी / स्थायीकरणाचे लाभ दिलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना लागू राहतील.

५.१ सहाय्या वेतन आयोगानुसार दि.१.१.२००६ पासून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११० (२) (ए) नुसार पूर्ण निवृत्तिवेतनासाठी ३३ वर्षांच्या किमान अर्हताकारी सेवेची आवश्यकता नसून शासकीय कर्मचाऱ्याने २० वर्षांची किमान अर्हताकारी सेवा पूर्ण केल्यानंतर नियत वयमान, पुर्णसेवा, रुग्णता किंवा भरपाई निवृत्तिवेतनावर सेवानिवृत्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्तिच्या शेवटच्या १० महिन्यात अर्जित केलेल्या सरासरी मूळ वेतनाच्या ५० % किंवा शेवटच्या महिन्यात घेतलेल्या मूळ वेतनाच्या ५०% यापैकी जी रक्कम त्याला लाभदायक ठरेल, ती रक्कम निवृत्तिवेतन म्हणून अनुज्ञेय करण्यात आली आहे. सदर तरतूद सातव्या वेतन आयोगात देखील अबाधित ठेवण्यात येत आहे. या अनुषंगाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११० (२) (ए) हा त्या मर्यादेपर्यंत सुधारण्यात आला आहे, असे समजण्यात यावे.

५.२ सहाय्या वेतन आयोगानुसार दि.१.१.२००६ पासून महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११० (२) (बी) नुसार दहा वर्षे किंवा त्यापेक्षा जास्त परंतु वीस वर्षापेक्षा कमी एवढी अर्हताकारी सेवा पूर्ण केल्यानंतर नियत वयमान, पूर्ण सेवा, रुग्णता किंवा भरपाई निवृत्तिवेतनावर सेवानिवृत्त होणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्यास त्याने सेवानिवृत्तिच्या शेवटच्या १० महिन्यात अर्जित केलेल्या सरासरी मूळ वेतनाच्या ५० % किंवा शेवटच्या महिन्यात घेतलेल्या मूळ वेतनाच्या

५० % यापैकी जी रक्कम त्याला लाभदायक ठरेल, ती रक्कम निवृत्तिवेतन म्हणून अनुज्ञेय करण्यात आली आहे. सदर तरतूद सातव्या वेतन आयोगात देखील अबाधित ठेवण्यात येत आहे. या अनुषंगाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११० (२) (बी) हा त्या मर्यादेपर्यंत सुधारण्यात आला आहे, असे समजण्यात यावे.

५.३. सहाव्या वेतन आयोगानुसार दि.१.१.२००६ पासून अर्हताकारी सेवेचा किमान कालावधी २० वर्षे इतका करण्यात आल्यामुळे महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६६ (ए) नुसार अर्हताकारी सेवेत भर घालण्याची तरतूद रद्द करण्यात आली आहे. सदर अर्हताकारी सेवेत भर न घालण्याची तरतूद सातव्या वेतन आयोगात देखील अबाधित ठेवण्यात येत आहे. या अनुषंगाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६६ (ए) हा त्या मर्यादेपर्यंत सुधारण्यात आला आहे, असे समजण्यात यावे.

५.४ निवृत्तिवेतनाची कमाल मर्यादा सुधारित वेतन संरचनेतील उच्चतम अनुज्ञेय वेतनाच्या ५० टक्के अशी राहिल. (उच्चतम वेतन दिनांक १.१.२०१६ पासून रुपये २,२०,०००/- असे आहे.)

सेवानिवृत्ती उपदान/मृत्यु उपदान -

६. या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ४ मध्ये नमूद केलेल्या सुधारीत मूळ वेतनावर निवृत्ती उपदानाची परिगणना करण्यात येईल. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १११ (१) अन्वये, दिनांक ०१.०१.२०१६ नंतर सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या सेवानिवृत्तिनंतर अर्हताकारी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण सहामाही कालावधीकरिता त्यांच्या सुधारीत वेतनाच्या एक चतुर्थांश इतके तथापि सुधारीत वेतनाच्या कमाल १६ १/२ पट किंवा रु.१४ लक्ष यापैकी जे कमी असेल ते सेवानिवृत्ती उपदान म्हणून देय राहिल.

६.१ दिनांक ०१.०१.२०१६ व तदनंतर सेवेत असताना शासकीय कर्मचाऱ्यांचे निधन झाल्यास, त्यांच्या कुटुंबाला अनुज्ञेय असणाऱ्या मृत्यु उपदानाबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ नियम १११ (२) मधील तक्त्यामध्ये खालील प्रमाणे बदल करण्यात येत आहेत. या अनुषंगाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ नियम १११ (२) मधील तक्ता हा दिनांक ०१.०१.२०१६ पासून सुधारण्यात आला आहे, असे समजण्यात यावे.

मृत्यु उपदानाची कमाल मर्यादा रु. १४ लक्ष इतकी राहिल.

अर्हताकारी सेवेचा कालावधी	मृत्यु उपदानाचा दर
सेवा १ वर्षापर्यंत	अंतिम वेतनाच्या दुप्पट
सेवा १ वर्षापेक्षा जास्त व ५ वर्षापर्यंत	अंतिम वेतनाच्या ६ पट
सेवा ५ वर्षापेक्षा जास्त व ११ वर्षापर्यंत	अंतिम वेतनाच्या १२ पट
सेवा ११ वर्षापेक्षा जास्त व २० वर्षापर्यंत	अंतिम वेतनाच्या २० पट
सेवा २० वर्षापेक्षा जास्त	अर्हताकारी सेवेच्या पूर्ण केलेल्या प्रत्येक सहामाही कालावधीसाठी अंतिम वेतनाच्या निम्मे मात्र अंतिम वेतनाच्या ३३ पटीच्या मर्यादेत

कुटुंब निवृत्तिवेतन १९६४

७. कुटुंब निवृत्तिवेतनाची परिगणना निवृत्तिवेतनार्ह वेतनाच्या ३० टक्के अशा एकरूप दराने काढण्यात येईल व या कुटुंब निवृत्तिवेतनाची कमाल मर्यादा राज्य शासनाकडील उच्चतम अनुज्ञेय वेतनाच्या ३० टक्के अशी राहिल. (उच्चतम वेतन दिनांक १.१.२०१६ पासून रुपये २,२०,०००/- असे आहे.)

७.१ सेवेत असताना मृत्यु पावलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११६ (४) (ए) (एक) मधील तरतुदीन्वये, दिनांक १ जानेवारी २०१६ पासून संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या मृत्युच्या दिनांकानंतरच्या दिनांकापासून १० वर्षांपर्यंत वाढीव दराने कुटुंब निवृत्तिवेतन मिळेल. याकरिता असलेली वयाची अट रद्द करण्यात येत आहे. या अनुषंगाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११६ (४) (ए) (एक) हा त्या मर्यादेपर्यंत सुधारण्यात आला आहे.

७.२ शासकीय कर्मचाऱ्यांचा मृत्यु सेवानिवृत्तिनंतर झाल्यास त्याच्या वारस / वारसांना वाढीव दराने कुटुंब निवृत्तिवेतन देण्याच्या कालावधीबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ११६ (४) (ए) (दोन) मध्ये असलेल्या तरतुदींमध्ये कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही.

निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण -

८ सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारीत होणाऱ्या मूळ निवृत्तिवेतनावरील अंशराशीकरणाबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील नियम ५ (१) नुसार शासकीय कर्मचाऱ्याला, त्याच्या निवृत्तिवेतनाच्या ४०% यापेक्षा अधिक होणार नाही एवढ्या भागाचे, एका ठोक रकमेतील प्रदानासाठी जोडपत्र १ मध्ये दिलेल्या दरानुसार अंशराशीकरण करता येईल. सदर लाभ केवळ दिनांक १ जानेवारी २०१९ पासून अस्तित्वात येतील व सदर दिनांकास अथवा तदनंतर सेवानिवृत्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना लागू होईल. या अनुषंगाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील नियम ५(१) व तक्ता हा त्या मर्यादेपर्यंत सुधारण्यात आला आहे असे समजण्यात यावे.

८.१ अंशराशीकरणाचे सुत्र पुढीलप्रमाणे आहे.

मुळ निवृत्तिवेतन X ४०% X १२ X अंशराशीकरणाच्या सुधारीत तक्त्यानुसार (जोडपत्र - १) कर्मचाऱ्यांच्या मूळ अर्जाच्या दिनांकाच्या पुढील जन्मदिनी होणाऱ्या वयाकरिता निश्चित केलेले अंशराशीकृत मुल्य

८.२ जे कर्मचारी दिनांक १ जानेवारी २०१६ ते दिनांक ३१ डिसेंबर २०१८ पर्यंत सेवानिवृत्त झाले आहेत, त्यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारीत होणाऱ्या मूळ निवृत्तिवेतनावर सुधारीत अंशराशीकरणाचा लाभ देय असणार नाही.

महागाई वाढ

९. राज्य शासकीय निवृत्तिवेतनधारक व कुटुंबनिवृत्तिवेतनधारकांना सुधारीत वेतन संरचनेत अनुज्ञेय होणाऱ्या निवृत्तिवेतन / कुटुंब निवृत्तिवेतनावर दिनांक १ जानेवारी २०१६ पासून पुढे दर्शविलेल्या दराने महागाई वाढ देण्यात येईल.

अनु.क्र.	कालावधी	महागाई वाढीचा दर
१	दिनांक १ जानेवारी २०१६ ते दिनांक ३० जून २०१६ पर्यंत	० %
२	दिनांक १ जुलै २०१६ ते दिनांक ३१ डिसेंबर २०१६ पर्यंत	२ %
३	दिनांक १ जानेवारी २०१७ ते दिनांक ३० जून २०१७ पर्यंत	४ %
४	दिनांक १ जुलै २०१७ ते दिनांक ३१ डिसेंबर २०१७ पर्यंत	५ %
५	दिनांक १ जानेवारी २०१८ ते दिनांक ३० जून २०१८ पर्यंत	७ %
६	दिनांक १ जुलै २०१८ पासून पुढे	९ %

१०. सुधारित वेतन संरचनेनुसार निवृत्तिवेतन / कुटुंब निवृत्तिवेतन दिनांक १ जानेवारी २०१६ पासून सुधारित करावे. तथापि, त्याचा प्रत्यक्ष लाभ निवृत्तिवेतनधारकांना / कुटुंब निवृत्तिवेतनधारकांना दिनांक १ जानेवारी २०१९ पासून रोखीने अदा करण्यात यावा. दिनांक १ जानेवारी २०१६ ते दिनांक ३१ डिसेंबर २०१८ पर्यंतच्या कालावधीतील थकबाकीची रक्कम ५ वर्षात ५ समान हप्त्यात, वसुलीची रकम असल्यास ती समायोजित करून, रोखीने अदा करण्यात यावी. सन २०१९ मध्ये अदा करावयाचा पहिला हप्ता माहे जून २०१९ च्या मासिक निवृत्तिवेतनासोबत प्रदान करण्यात यावा. तसेच उर्वरीत हप्ते प्रतिवर्षी माहे जूनच्या मासिक निवृत्तिवेतनासोबत अदा करावेत. नियमानुसार आयकर कपातीची कार्यवाही निवृत्तिवेतन संवितरण प्राधिकारी म्हणजेच यथास्थिती अधिदान व लेखा अधिकारी / कोषागार अधिकारी यांनी करावी.

१०.१ निवृत्तिवेतन सुधारीत झाल्यामुळे देय ठरणाऱ्या निवृत्ती उपदान व मृत्यू उपदान यांच्या फरकाच्या थकबाकीची रक्कम एकरकमी रोखीने अदा करण्यात यावी.

११. दिनांक ०१.०१.२०१६ रोजी किंवा त्यानंतर सेवानिवृत्त झालेल्या / होणाऱ्या / सेवेत असताना मृत्यु पावलेल्या राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत निवृत्तिवेतनविषयक लाभांचे निर्धारण व प्राधिकृती याबाबत महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ आणि महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मध्ये विहित केलेली नेहमीची कार्यपध्दती अवलंबविण्यात यावी.

१२. ज्या निवृत्तिवेतनधारक / कुटुंब निवृत्तिवेतनधारकांना असुधारीत वेतनावर आधारित तात्पुरते निवृत्तिवेतन / कुटुंब निवृत्तिवेतन विषयक लाभ, यथास्थिती, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम १९८२ च्या नियम १२६, १३० व नियम १४० च्या तरतुदीनुसार मंजूर करण्यात आलेले आहेत, त्यांचे तात्पुरते निवृत्तिवेतन / कुटुंब निवृत्तिवेतन विषयक लाभ वरील आदेशांनुसार तात्पुरत्या स्वरूपात सुधारीत करण्यात यावेत.

१३. निवृत्तिवेतनधारक / कुटुंब निवृत्तिवेतनधारक यांच्या कायदेशीर वारसदार / वारसदारांना दिनांक १ जानेवारी २०१६ पासून निवृत्तिवेतनधारकाच्या / कुटुंब निवृत्तिवेतनधारकाच्या मृत्युच्या दिनांकापर्यंतची सुधारीत निवृत्तिवेतन तसेच

सुधारीत सेवानिवृत्ती उपदान / मृत्यु उपदान यांच्या फरकाची हयातकालीन थकबाकी मिळण्याचा अधिकार असेल. या प्रयोजनासाठी कायदेशीर वारसदारांनी शासकीय कर्मचारी जेथून सेवानिवृत्त झाला असेल किंवा त्याच्या मृत्युपूर्वी तो जेथे कार्यरत असेल त्या कार्यालय / विभाग प्रमुखाकडे अर्ज करावा. हयातकालीन थकबाकीची रक्कम अनुज्ञेय असल्यास त्यातून प्रलंबित वसुलीच्या रकमा असल्यास त्या समायोजित करून एकाच हप्त्यात त्यांच्या कायदेशीर वारसास रोखीने अदा करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे सुधारीत निवृत्तिवेतन फरकाच्या थकबाकीचे एक किंवा अधिक हप्ते रोखीने अदा केल्यानंतर मृत्यु पावलेल्या निवृत्तिवेतनधारक / कुटुंब निवृत्तिवेतनधारकाच्या बाबतीत उर्वरीत थकबाकीची रक्कम अनुज्ञेय असल्यास त्यातून प्रलंबित वसुलीच्या रकमा समायोजित करून एकाच हप्त्यात कायदेशीर वारसास रोखीने अदा करण्यात यावी.

१४. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा(निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील यासंबंधीच्या विद्यमान तरतुदींमध्ये स्वतंत्रपणे सुधारणा करण्यात येत आहेत. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण) नियम, १९८४ मधील ज्या तरतुदींमध्ये या आदेशान्वये स्पष्टपणे सुधारणा करण्यात आलेल्या नाहीत त्या अबाधित राहतील.

१५. शासन असाही आदेश देत आहे की, ज्यांना निवृत्तिवेतन योजना लागू केलेली आहे अशा मान्यता व अनुदानप्राप्त शैक्षणिक संस्था, कृषित्तर विद्यापीठे व त्यांच्याशी संलग्न असलेली अशासकीय महाविद्यालये आणि कृषि विद्यापीठे यामधील निवृत्तिवेतनधारक यांना वरील निर्णय योग्य त्या फेरफारांसह लागू राहतील.

१६. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ (सन १९६२ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक पाच) च्या कलम २४८ च्या परंतुकान्वये प्रदान केलेले अधिकार आणि त्यासंबंधीचे इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून शासन असाही आदेश देत आहे की, वरील निर्णय जिल्हा परिषदाचे निवृत्तिवेतनधारक यांनाही लागू राहतील.

१७. सदर शासन निर्णयातील तरतुदी अखिल भारतीय सेवेतील निवृत्तिवेतनधारक / राजकीय निवृत्तिवेतनधारक / स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तिवेतनधारक / शौर्यपदकभक्ता निवृत्तिवेतनधारक / जखम अथवा इजा निवृत्तिवेतनधारक तसेच सार्वजनिक उपक्रम / स्वायत्त संस्था / स्थानिक संस्था यामध्ये समावेशन होऊन निवृत्तिवेतनाच्या १/३ टोक रक्कमेचे पुनःस्थापन करण्यासाठी पात्र ठरलेले राज्य शासकीय कर्मचारी यांना लागू होणार नाहीत.

१८. यासंबंधीचा खर्च वरील परिच्छेदांत नमूद केलेल्या निवृत्तिवेतनधारकांची निवृत्तिवेतने ज्या अर्थसंकल्पीय शीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येतात त्या शीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो त्या-त्या शीर्षातर्गत मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा. तथापि, आवश्यक असल्यास संबंधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी वरील निवृत्तिवेतनासंबंधीचा खर्च भागविण्यासाठी विधिमंडळाच्या येत्या अधिवेशनात पूरक मागणी सादर करण्यासाठी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

१९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक २०१९०३०११२०२१३३३०५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णयाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(इंद्रजित गोरे)
शासनाचे उप सचिव.

प्रति,

- १) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
- २) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
- ३) महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
- ४) महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
- ५) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
- ६) अधिदान व लेखा अधिकारी, वांद्रे, मुंबई.
- ७) संचालक, माहिती व जनसंपर्क विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मुख्य लेखा परीक्षा, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, वाशी, नवी मुंबई.
- ९) उपमुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई/पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक/ अमरावती.
- १०) वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, पुणे / नागपूर / औरंगाबाद / नाशिक.
- ११) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १२) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १३) मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा / विधानपरिषद.
- १४) सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधानभवन, मुंबई.
- १५) राज्यपालांचे सचिव.
- १६) मुख्यमंत्र्यांचे सचिव.
- १७) सर्व मंत्री व राज्य मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- १८) *प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ न्याय शाखा), मुंबई.
- १९) *प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई.
- २०) *सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
- २१) *सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- २२) *प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
- २३) *प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई / नागपूर / औरंगाबाद.
- २४) मुख्य माहिती आयुक्त, महाराष्ट्र, मुंबई.
- २५) आयुक्त, राज्य माहिती आयोग (सर्व).
- २६) सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासकीय भवन, १ ला मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई ४०० ०३२.
- २७) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- २८) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, गृहनिर्माण भवन (म्हाडा बिल्डींग), पोट माळा, वांद्रे, मुंबई - ४०० ०५१.

- २९) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय, सहावा मजला, विधान भवन, मुंबई - ४०० ०३२.
- ३०) कार्याध्यक्ष, महाराष्ट्र पेन्शनर्स असोसिएशन, १४४९, सदाशिव पेठ, संकल्प खजिना महाल बोळ, एस.पी.कॉलेजसमोर, पुणे ४११ ०३०.
- ३१) अध्यक्ष, महाराष्ट्र स्टेट गव्हर्नमेंट पेंशनर्स असोसिएशन, बेळगांव.
- ३२) मंत्रालयातील सर्व विभाग.
- ३३) सर्व विभागीय आयुक्त.
- ३४) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
- ३५) सर्व जिल्हा परिषदांचे अध्यक्ष.
- ३६) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी.
- ३७) शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ३८) तंत्र शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ३९) सर्व जिल्हयांचे वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण).
- ४०) संचालक, महानगरपालिका प्रशासन, मुंबई.
- ४१) सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक.
- ४२) सर्व विभागीय तंत्र शिक्षण उप संचालक.
- ४३) कुल सचिव, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर.
- ४४) कुल सचिव, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
- ४५) कुल सचिव, पंजाबराव कृषि विद्यापीठ, अकोला.
- ४६) कुल सचिव, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जिल्हा रत्नागिरी.
- ४७) कुल सचिव, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठ, लोणेर, जिल्हा रायगड.
- ४८) कुल सचिव, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.
- ४९) बहुजन समाज पार्टी, डी-१ इन्सा हटमेंट, आझाद मैदान, मुंबई - ४०० ००१.
- ५०) भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.बॅरक नं.१, योगक्षेम समोर, वसंतराव भागवत चौक, नरीमन पॉईंट, मुंबई - ४०० ०२०.
- ५१) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, ३१४, राजभुवन, एस.व्ही.पटेल रोड, मुंबई - ४०० ००४.
- ५२) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी), महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई - ४०० ०१३.
- ५३) इंडियन नॅशनल काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई - ४०० ०२५.
- ५४) नॅशनलिस्ट काँग्रेस पार्टी, राष्ट्रवादी भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, नरीमन पॉईंट, मुंबई - ४०० ०२१.
- ५५) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई - ४०० ०२८.
- ५६) ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५७) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५८) उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५९) कृषि व पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६०) वित्त विभागातील सर्व कार्यासने.
- ६१) निवड नस्ती.

* पत्राद्वारे.

Modifications in the Maharashtra Civil Services (Pension) Rule 1982
Revision of Pension / Family Pension of those who retired after 1st January 2016, as per the recommendations of Seventh Pay Commission.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Finance Department

Government Resolution No. : PEN- 2019/C.R.58/SER-4

Hutatma Rajguru Chowk, Madam Cama Marg,

Mantralaya, Mumbai- 400032.

Date : 1st March 2019.

- Reference:**
- 1) Government Resolution, Finance Department No. COC-2015/SLP/C.R.5/SER-4 dated 27/12/2018.
 - 2) Government Resolution, Finance Department No. PEN-2018/C.R.130/SER-4 dated 01/01/2019.
 - 3) Government Corrigendum, Finance Department No.PEN-2018/C.R.130/SER-4 dated 04/01/2019.
 - 4) Government Resolution, Finance Department No. PEN-2019/C.R.58/SER-4 dated 24/01/2019.
 - 5) Notification, Finance Department No.RPS-2019/CR-1/SER-9 dated 30/01/2019.

Government Resolution:

In view of the recommendations of the Seventh Pay Commission of Central Government, the State Government had set up 'State Pay Revision Committee, 2017' under the Chairmanship of Shri. K.P.Bakshi. As per the recommendations of the Committee, State Government vide Government Resolution dated 01.01.2019 and Corrigendum dated 04.01.2019 mentioned above at Serial No.2 and 3 respectively, has taken decision to revise pension / family pension. Accordingly, as per the recommendation of the Committee, Government is pleased to introduce the following modifications in the rules regulating Pension / Family Pension / Retirement Gratuity / Death Gratuity under the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 and Commutation of Pension under Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984. These rules will be applicable to State Government Employees and others employees governed by the above rules.

Date of Effect:

2. The revised provisions as per these orders shall apply to pension / family pension of State Government Employees who retired / died in harness on or after 1st January 2016. A separate order has been issued in respect of employees who retired before 1st January 2016, under Government Resolution referred at above Sr. No. 4.

3. Where Pension / Family Pension / Gratuity / Commutation have already been authorised or yet to be authorised in cases of retirement / death occurred on or after 1st January 2016, the same shall be revised in terms of these orders.

In case where pension proposals of the Government servants who have retired between 1st January 2016 to 31st December 2018 have not been submitted to the Accountant General Office till the date of this Government Resolution, such proposals may be prepared initially as per pre-revised pay / pre-revised rules (as per Sixth Pay Commission) and submitted to Accountant General Office. On authorisation of pension as per pre-revised pay by Accountant General, revised pension proposal (as per Seventh Pay Commission) may be prepared and resubmitted to the Accountant General as per procedure prescribed in this Resolution.

Pay

4. The term “Basic Pay”, for the purpose of calculating various pensionary benefits in the revised pay structure means, the pay drawn in the prescribed Pay Matrix, which the Government Servant was receiving / entitled to receive immediately before his retirement or on date of his death while in service.

Government orders regarding inclusion of Non-Practising Allowance while calculating revised pension according to Seventh Pay Commission will be issued separately. Additional pay admissible for the service rendered in Naxalite Area shall not be considered while calculating revised pension.

Pension

5. A Government Servant retiring in accordance with the provisions of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, before completing qualifying service of ten years shall not be entitled to pension but he shall continue to be entitled to service gratuity in terms of Rule 110(1) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982. These retirement benefits will be admissible only to the permanent government employees.

5.1 Linkage of full pension with 33 years of qualifying service as per Rule 110 (2) (a) of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 is dispensed with effect from 1st January 2006

in accordance with the Sixth Pay Commission. Once the government servant has rendered the minimum qualifying service of twenty years, pension on superannuation, retiring, invalid or compensation pension shall be paid at 50% of the last basic pay or 50% of average basic pay received during the last 10 months of service, whichever is more beneficial to the employee. This provision is further continued in Seventh Pay Commission also. Accordingly, Rule 110 (2) (a) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 shall be treated as amended to that extent.

5.2 In accordance with the Sixth Pay Commission from 1st January 2006, in cases where government servants retiring on superannuation, retiring, invalid or compensation pension in accordance with the provisions of Rule 110 (2) (b) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, after completing qualifying service of ten years or more but less than twenty years, pension shall be paid at 50% of the last basic pay or average basic pay received during the last 10 months of service, whichever is more beneficial to the employee. This provision is further continued in Seventh Pay Commission also. Accordingly, Rule 110 (2) (b) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 shall be treated as amended to that extent.

5.3 In accordance with the Sixth Pay Commission from 1st January 2006, minimum qualifying service is 20 years, so the provision of addition to qualifying service of Rule 66(A) of Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 is deleted. The provision of not adding any period to qualifying service is further continued in Seventh Pay Commission also. Rule 66(A) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 shall be treated as amended to that extent.

5.4 The maximum limit of pension will be 50% of the highest pay admissible in the revised Pay Structure (From 1st January 2016 highest pay limit is Rs.2,20,000/-).

Retirement Gratuity / Death Gratuity:

6. Retirement Gratuity shall be calculated on the revised basic pay as mentioned in para 4 of the Government Resolution. As per Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, Rule 111(1), Government Servant retired after 01.01.2016 shall be eligible for retirement gratuity equal to one-fourth of last basic pay drawn, for each completed six monthly period of qualifying service, subject to a maximum of 16 and ½ times the pay or Rupees Fourteen Lakhs, whichever is less.

6.1 In case of Government Servant dies while in service on or after 01.01.2016, death gratuity to the family shall be paid according to the revised chart given below as per Maharashtra Civil Services Rule 1982, Rule 111(2). Rule No. 111(2) shall be treated as amended to that extent from 01.01.2016 onward. Maximum limit of death gratuity will be Rupees Fourteen lakhs.

Length of qualifying Service	Rate of death gratuity
Less than one year	2 times of the last pay
One year or more but less than 5 years	6 times of the last pay
5 years or more but less than 11years	12 times of the last pay
11 years or more but less than 20 years	20 times of the last pay
20 years or more	Half of the last pay for every completed six monthly periods of qualifying service, subject to a maximum of 33 times of the last pay.

Family Pension, 1964

7. Family Pension shall be calculated at a uniform rate of 30% of the pensionable pay in all cases. Family Pension shall be subject to a maximum up to 30% of highest pay admissible in the revised Pay Structure (From 1st January 2016 highest pay limit is Rs.2,20,000/-).

7.1 From 1st January 2016, the enhanced family pension, shall be payable to the family of Government Servant who dies in service, for a period of 10 years from the date of the death of Government servant, under Rule 116 (4) (a) (i) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982. The condition of age limit is hereby deleted. Accordingly, Rule 116 (4)(a)(i) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 shall be treated as amended to that extent.

7.2 There is no change in Rule 116 (4) (a) (ii) of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 regarding the period of enhanced family pension where death of a Government employee has occurred after the date of retirement.

Commutation of Pension

8. According to Rule 5 (1) of Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984, a Government servant shall be entitled to commute a lump sum amount payment, a fraction not exceeding 40% of his revised pension in accordance to the Seventh Pay Commission, as per revised rates mentioned in Annexure I. Entitlement of this benefit will come into force only from 1st January 2019 and it will be applicable to the employees retiring on or after this date only. Accordingly, Rule 5 (1) of the Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 and existing Table of Commutation value for Pension shall stand modified to that extent.

8.1 The formula for Commutation of pension is as follows:

Basic Pension x 40% x 12 x commutation value at age on next birth date, based on the date of original application of Government Servant as per revised (Annexure I) table.

8.2 The employees retired in between 1st January 2016 and 31st December 2018 shall not be entitled to get the benefit of the revised Commutation of Pension in accordance to the revised pension under Seventh Pay Commission.

Dearness Relief :

9. From 1st January 2016, the pensioner / family pensioner will be entitled to Dearness Relief, in the revised pension as per the rates mentioned below.

Sr. No.	Period	Rate of Dearness relief
1	From 1 st January 2016 to 30 th June 2016	0%
2	From 1 st July 2016 to 31 st December 2016	2%
3	From 1 st January 2017 to 30 th June 2017	4%
4	From 1 st July 2017 to 31 st December 2017	5%
5	From 1 st January 2018 to 30 th June 2018	7%
6	From 1 st July 2018 Onward	9%

10. Pension / family pension in accordance with the revised pay structure shall be revised from 1st January 2016. However, the pensioners will be paid actual benefit of revised pension / family pension in cash from 1st January 2019 onward. The amount of arrears admissible due to revision from 1st January 2016 to 31st December 2018 shall be paid in cash, in five equal instalments, over the period of next five years, after adjustment of recovery amount, if any. The first instalment, due in the year 2019 shall be paid along with monthly pension of the month of June 2019. The remaining instalments shall be paid along with monthly pension of June every year. Pension Disbursing Authorities means the Pay and Accounts Officer / Treasury Officer, as the case may be, will be solely responsible for deduction of Income Tax as per rule, wherever necessary.

10.1 Arrears amount in terms of difference of revised Retirement Gratuity/Death Gratuity in accordance with Seventh Pay Commission shall be paid lump sum in cash.

11. In cases of State Government Servants who retire / die in service on or after 1st January 2016, the usual procedure for determination and authorisation of pensionary benefits as laid down

in the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 and Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 should be followed.

12. The pensioners / family pensioners who are getting provisional pension / family pension on unrevised pay as per Rule 126, 130, and 140 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, shall be revised provisionally as per these orders.

13. Legal heir / heirs is / are entitled for Life Time Arrears in terms of revised pension / family pension / retirement gratuity / death gratuity with effect from 1st January 2016, till the death of pensioner / family pensioner. For this purpose legal heir / heirs of pensioner / family pensioner may apply to the Head of Office / Department, from where the pensioner retired or was working before his death. Further arrears in terms of revised pension as the Life Time Arrears is to be paid to the legal heir / heirs, in one instalment in cash after adjustment of recovery amount, if any. In case, where death of pensioner / family pensioner has occurred after receiving one or more instalments of arrears, the remaining amount may be paid in cash in a single instalment to the legal heir / heirs after adjustment of recovery amount, if any.

14. Formal amendments in the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 and Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 in terms of the decisions contained in this order will be issued separately. Provisions of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 and Maharashtra Civil Services (Commutation of Pension) Rules, 1984 which are not specifically modified by these orders shall remain unaffected.

15. Government is pleased to direct that the above decision should mutatis mutandis apply with necessary changes to those pensioners of Recognized and Aided Educational Institutions, Non Agriculture Universities and affiliated Non-Governmental Colleges and Agricultural Universities, etc. to whom pension scheme has been made applicable.

16. In exercise of the powers conferred by the proviso under Section 248 of Maharashtra Zilla Parishad and Panchayat Samitis Act of 1961 (Maharashtra Act number Five of 1962) and of all other powers enabling it on that behalf, Government is further pleased to decide that the above decision shall be applied to the pensioners including family pensioners of Zilla Parishads.

17. The Provisions of this Government Resolution shall not be applicable to Pensioners of All India Services / Political Pensioner / Freedom Fighter Pensioner / Gallantry Medal Allowance Pensioner / Wound / Injury Pensioner and to the state government employees those were absorbed, while in service, in the Public Sector Undertakings / Autonomous Institution / Local Bodies and entitled to restoration of 1/3rd commuted portion of pension.

18. The expenditure on this account shall be debited to the Budget Heads to which the pensions of the pensioners mentioned in the above paras are usually debited and shall be met from the grants sanctioned thereunder. However, if necessary, concerned Administrative Department of Mantralaya shall take necessary steps to present Supplementary Demands in the ensuing session of the Legislature to cover expenditure to be incurred in respect of aforesaid pensioners.

19. This Government Resolution is available on the website of Government of Maharashtra i.e. www.maharashtra.gov.in and its computer code number is 201903011202133305. This order has been signed digitally.

By order and in the name of Governor of Maharashtra

(Indrajeet Gore)
Deputy Secretary to Government.

(For post-2016 pensioners)

Annexure-I

(As referred in paragraph 8.1 of Government Resolution, Finance Department
No.PEN-2019/CR 58/SER-4, dated 01 March, 2019.

COMMUTATION VALUE FOR A PENSION OF Rs.1 PER ANNUM

Age on next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase	Age on next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase	Age on next birthday	Commutation Value expressed as number of year's purchase
20	9.19	41	9.075	62	8.093
21	9.187	42	9.059	63	7.982
22	9.186	43	9.040	64	7.862
23	9.185	44	9.019	65	7.731
24	9.184	45	8.996	66	7.591
25	9.183	46	8.971	67	7.431
26	9.182	47	8.943	68	7.262
27	9.180	48	8.913	69	7.083
28	9.178	49	8.881	70	6.897
29	9.176	50	8.846	71	6.703
30	9.173	51	8.808	72	6.502
31	9.169	52	8.708	73	6.296
32	9.164	53	8.724	74	6.085
33	9.159	54	8.678	75	5.872
34	9.152	55	8.627	76	5.057
35	9.145	56	8.572	77	5.443
36	9.136	57	8.512	78	5.229
37	9.126	58	8.446	79	5.018
38	9.116	59	8.371	80	4.812
39	9.103	60	8.287	81	4.611
40	9.090	61	8.194		